

KİTAP İNCELEMESİ

Abdullah BÖLÜKBAŞI*

1. KİTAP DEĞERLENDİRMESİ

Kitap Adı: Çankaya
Yazar: Falih Rıfkı ATAY
Yayınevi: Pozitif Yayınevi
Basım Yılı: 2023

2. İÇERİK DEĞERLENDİRMESİ

“Atatürk’ün doğumundan ölümüne kadar” Çankaya başlığını taşıyan kitap, Cumhuriyet Dönemini anlatan en önemli eserlerden birisidir. Falih Rıfkı Atay ise Mustafa Kemal Atatürk’ün başyazarlığını yapmıştır. Söz konusu eserde Osmanlı Devleti’nin son yıllarından Atatürk’ün ölümüne kadar geçen sürede meydana gelen olaylar ele alınmaktadır. Öyle ki yazar eserinde olaylar esnasında gerçekleştirilen konuşmalara da yer vermiştir.

Söz konusu eserin başlangıcı Atatürk’ün çocukluk ve gençlik dönemine dayanmaktadır. Yazar çalışmasında Atatürk’ün çocuk iken ne denli cesur ve onurlu olduğundan bahsetmektedir. Hatta kitapta, Atatürk’ün henüz küçükken “*Cepheye Yunanlarla çatışmaya gideceğim.*” dediği ve güçlülükle bu kararından vazgeçirildiği vurgulanmaktadır. İlerleyen bölümde Atatürk’ün askerlik mesleğine olan aşkından bahsedilmiştir. Ayrıca burada askerlik yaptığı dönemde ileri görüşlü olmasına dikkat çekilmiştir. Atatürk’ün arkadaşlarına söylediği; “*Asıl mesele yıkılan imparatorluktan bir Türk devleti çıkarmak.*” cümlesi bunun bir örneğidir. Akabinde eser, Birinci Cihan Harbi ve ardından İmparatorluğun yıkılışını ele almıştır. Burada Atatürk’ün İttihat ve Terakki Cemiyeti ile ilişkisinin yanı sıra Sofya’daki askerî durum ve söz konusu dönemde görev aldığı yerlerde geçen olaylar mercek altına alınmıştır.

Söz konusu eserin yazarı Falih Rıfkı Atay, Tanin Gazetesi’nde gazarlık yapmaktadır. Atay’ın Mustafa Kemal ile tanışması Birinci Cihan Harbi’nin sonlarına denk gelmektedir. Hatta Atay eserinde Atatürk’ü heybetli ve dik duruşlu olarak betimlemiştir. İlerleyen bölümde söz konusu eser, Cumhuriyet’in kuruluş dönemini masaya yatırmıştır. Bu bölümde Atatürk’ün Cumhuriyet’in kuruluşu aşamasında uğraştığı meseleler ve karşılaştığı zorluklar ortaya koyulmuştur. Bu bölümde önderin çeşitli baskı ve zorluklara karşı dik bir duruş sergilediği vurgulanmıştır. Eserin sonlarına doğru ise Cumhuriyet Döneminde hayata geçirilen bir dizi inkılaplardan ve bu düzenlemelerin beraberinde getirdiği değişimlerden bahsedilmiştir.

Çankaya başlığını taşıyan eseri diğerlerinden ayıran önemli bir nokta söz konusu kitabın Cumhuriyet Dönemine ait bazı hatıralar ve yazılar incelenerek kaleme alınmış olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca Atay, eserini ortaya koyarken Nutuk’tan da istifade etmiştir. Son olarak Prof. Dr. İlber Ortaylı Çankaya kitabı hakkında şunları söylemiştir: “*Hiç şüphesiz ki Falih Rıfkı Atay’ın Çankaya, Atatürk’ün Hatıraları kitapları her türlü düşünce sahibinin mutlaka okuması gereken kitaplardır. Falih Rıfkı Atay’ın sürükleyici, zengin muhtevalı, zıt görünüm ve olaylara dayanarak tezlerini savunan bir üslubu vardır.*”

---

* Trakya Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Birinci Sınıf Öğrencisi